

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 27. Ibapirius debellatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

cujus qualemcumque peritiam adeptus, magno Dei beneficio, potui per Paranæ & Urvaicæ oppida jam ab viginti annis opellam meam, quamvis tantâ exercitatione indignissimus, conferre.

CAPUT

XXVII.

Ibapirius
debellatur.

Igaii fluvius

Ibapirius
conjuratio-
nem constat.Neophyto-
rum confa-
ratio.Ibapirius
vincitur.Bellum ve-
paras.Iterum pro-
fligatur.Petri Romeri
prudens con-
siliium.

Hostes capti.

IN Mediterraneis Urvaicæ populis ad Austrum vergentibus, idem planè in pe- tendis nostris Sacerdotibus motus Ethnicorum erat. Eminebant tamen Caapien- ses Apicabijâ, & Caalapaguaenses Mbocarâ, utroque numerosâ gentis domino, motoribus. Ut id facerent, permotos se aiebant Societatis continentia integrita- teque, quæ uni animarum lucro intenta nullorum corporibus noxia esset. Sed eam rem per se & per nuncios urgentibus, Ibapirius homo atrox intercessit. Is apud Igaii fluminis accolas Ethnicos ad mare vergentes, ariolandi arte famam con- sequutus, armatâ primùm familiâ, vicinos populos ad se vocat, palam edicens, Niezuvium bello se velle vindicare; & Caalapaguaenses Caapiensesque, ne exemplo noceant, opprimere. Factâ conjuratione, tumultuose arma sumunt, & in primum ferocitatis specimen Cunumipita, rebellionis incentor, Caapienses duos casu obvios obruncat. Cæteri, Ibapirio duce, in Caalapaguaenses movent, hostiliter omnia infestantes. Quâ re vulgatâ, pro incolumitate eorum, qui Fidem ambiebant, & ne Josephus Oregius solus & indefensus apud Caaroenses opprime- retur, Ibitiraquani, Tabativienfes, Piratinienfes, Caalapaminienfes, Acaraguani, Caaroenses Neophyti catechumenique copias in hostem educunt, repertumque perturbant, & aliquot occisis ad fugam compellunt. Mox fugientes insequuti, biduo post assequuntur. Sed hostes per nota vada Igaii transmisere, antequam decerni acie posset. Ubi Ibapirius, convocatis auxiliis bellum reparans, latissime per campos ignes longè plures, quàm genti suæ sufficerent, ad incutiendum timo- rem instrui jubet: & illâ se veste induens, quâ olim Rochus Gonsalvius in Sacrificiis uti solebat, & frustum sacri calicis apud se habens, non minorem quàm ille phana- ticus Niezuvius ostentabat superbiam. Sed verborum etiam insolentiâ par, vanam Deitatem affectans, vociferabatur omnes eos se perditurum, qui Patribus adhære- rent. His rebus perculsi Neophyti indubiè fugam capessivissent, ni Alfonso Qua- nata, ignominia impotens, simul ut popularibus suis Ecclesiasticarum rerum re- verentiam, Romero monitore, insinuaret: *Quorsum, inquit, arma sumpta, ô Milites? & in quos sponte vestra venistis? si irarum parci in ea, quam videtis, sacra veste Ibapirium prophanè exultantem cernitis? & si viso illo calice, in quo toties Gon- salvio faciente effervuit Christi sanguis, frigetis, quo demum incitamento aliquando calebitis?* Simul hoc dixit, ipse cum audacioribus & ipso Romero, frigidâ licet tempestate, collo tenus, quâ vadari poterat, in flumen se præcipitat; tum alii exem- plum sequuti, unâ omnes in adversum litus evadentes, Ibapirii ædes aggrediuntur, diripiuntque. Mox duplicato itinere operam dant, ne hostes elabantur; quos assequuti profligant. Ibapirius tantâ contentione fugit, ut omnium spes eluserit. Inter spolia conopæum altaris Rochi Gonsalvii, & pars calicis redempta sunt. Inter victos moribundum infantem Romerus baptizavit: & apud Neophytos victores ferocitatem avito more præferentes, de Christiana caritate multa locutus, ca- ptivos omnes redemptos baptizavit. Ducibus verò demonstrantibus necesse esse aliquot suspensio plectere, ut viciniori timor incuteretur, suasit, ut cadaver occisi hostis ex patenti arbore suspenderetur; illud enim æquè valiturum ad ingenerandum hostibus metum, ac si in vivos animadverteretur: sic militari prudentiæ & clemen- tiæ Christianæ abundè consultum iri. Quo suspensio, Romerus ad Socios scripsit, abs se post partam victoriam rebellium unum funestæ arbori adjudicatum, suoque suffragio, quamvis Sacerdos esset, fuisse suspensum. Cùmque omnes, quibus nota mitissimi viri prudentia erat, anxios redderet, ut jocosî ænigmatis solutionem au- diere, risum non tenuere, & ingeniosi stratagematis author clementissimæ crude- litatis laudem meruit. Cunumipita belli incentor, Ibapirii filius, & quatuor ejus pellices, præter numerosam turbam, abacti, in captivitate libertatem filiorum Dei adepti sunt. Atque utinam Ibapirius post faciinus perpetratum statim sapuisset, non jam lugeremus conditionem miserissimi hominis, qui postquam vagus & extorris

aliquos

aliquot annis supervixisset, nescio quâ tactus penitentiâ ad Neophytorum oppidum æger deferri voluit, ad quod tamen morte præventus non pervenit, verendumque est, ne Deus in ipsius interitu riserit, qui vocantem tamdiu audire renuerat.

TANTA re perfectâ, Romerus, nondum dimissis copiis, animum contulit ad inchoandam apud Caasapaguacenses sedem. Eo itaque investus, Mbocarata Casiquio rogante, Crucem erigit, futuri oppidi aream designat, Magistratum constituit, inque perpetuum fidelitatis pactum Casiquiorum infantes Baptismo expiat. Et quia Apicabiâ tantam Barbarorum Ibapirianarum partium, & aliunde collectorum turbam contraxerat, ut alteri oppido faciendo satis superque esse videretur, annuente Romero etiam Caapienses oppidi fundamenta jecere: ad quod stabilendum interjecto tempore pergens Romerus, centum & septuaginta infantes factis undis abluit. Quo factum, ut dæmon fraude præcipuus melioribus artibus caperetur, ex eoque fieret Christianæ rei accessio, unde diminutionem intentabat. Ea tamen oppida nondum inter Societatis sedes nuncupo, sequenti anno id facturus, cum Sacerdotes nostros eò deducemus. Apud Caaroënses aliquid turbatum est. Acceptus ex vano rumor vulgaverat, eos Josepho Oregio mortem machinari, & Niezuvii vestigiis pedem imprimere velle: quod ubi Caasapaminienibus nunciatum est, raptim delectu habito expeditissima cohors fidissimorum Neophytorum eò se contulit, qui, re ad rigidissimum examen deductâ, cum nullum conjurationis indicium invenissent, & nullus reperiretur, qui malè affectam conscientiam aliquo affectu metûve proderet, suspicionis Caaroënses absoluti sunt; & Caasapaminienles, utpote qui motu proprio ad defendendum Oregium accurrissent, insignem laudem meruerunt. Hoc anno ad promovendas Caaroënsium res Franciscus Ximenius Oregio additus est.

CAPUT
XXVIII.
Ad Urvai-
cam duorū
oppidorum
fundamen-
ta jaciun-
tur.

Infantes ritè
loti.

Vano tur-
barū rumor.

SIMON Maçeta & Justus Vansurkijus Mansilla, qui anno superiori è Guairania in Brasiliam abactos in Christo filios recuperandi ergo sequuti fuerant, in Januariensi Brasiliæ portu apud Australis plagæ judicem de trium oppidorum depopulatione per Mamalucos factâ cum retulissent, & ut patriæ suæ captivi restituerentur, cæterorumque Guairaniæ oppidorum indemnitati caveretur, jure postulassent, ab iudice responsum accepere, id negotii ad se non attinere, sed sui tantum officii esse capitales res ad totius Brasiliæ Prætorem referre, à quo penderet iudicium. Quapropter è Januariensi portu in comitatu Provincialis Societatis JESU Baiam Omnium Sanctorum, Brasiliæ Prætoris sedem, navigarunt. Apud quem legitime conquesti tandem diplomâ impetravere, quo captivi Socii reddi jubebantur, & iudex creari, qui eos ab Mamalucis extortum iret. Sed id fuit speciosum magis quam efficax remedium: nec id latebat Prætorem: satis enim apparebat, crudissimum vulnus longè quam par erat mitiùs tractari, & latrones non jure sed vi adigendos esse. Verum quia sub id tempus Brasiliæ imminabant Hollandi, non conveniens quibusdam visum est turbare domi, ne distractis ad castigandos Australis Brasiliæ latrones viribus, Septentrionalis pars debilia latera externo hosti nudaret. Quamquam non desunt, qui putent ob nimiam in eo negotio remissionem, castigatam fuisse Brasiliam, intercepto sub id fermè tempus ab Hollandis nobili portu. Nam in comperto est, Guairaniæ captivos, mancipiorum instar, per totam fermè Brasiliam ab Mamalucis distractos, & nonnullos urbium primores injustâ emptione commaculatos fuisse, quo pluribus mali communicatione involutis remedium desperaretur. Quidquid sit Didacus Vega, nobilis Lusitanus, rem trahi ab aliquibus, non remedium quæri videns, existimavit pro suo in mortalium miserrimos affectu, negotium ad Regem Catholicum deferri oportere, & Simoni Maçetæ tantam pecuniæ summam, quanta ad tanti itineris & conficiendi negotii sumptus sufficeret, obtulit. Sed quia nunciabantur Mamaluci ad cæteræ Guairaniæ perniciem se rursus accingere, gratis Didaco Vegæ actis, Socii de reditu cogitavere. In Januariensi portu non pluribus duodecim recuperatis Piratiningam revertentes, hoc etiam ad insigne caritatis exemplum addidere, ut quadriennem puellum humeris

CAPUT
XXIX.
Simon Ma-
çeta in Bra-
siliâ frustra
procurat
Captivorū
libertatem.

Baiam Om-
nium Sancto-
rum navi-
gat.

Didaci Vega
pia libera-
litas.

tamdiu